

Inspecteur-generaal Harry Paul:

Harry Paul: „We hebben een maatschappelijke opdracht, dat moeten we niet vergeten.”

Zakelijk en pragmatisch. Zo praat Harry Paul, inspecteur-generaal (IG) van de VROM-Inspectie en voorzitter van de Inspectieraad, over ontwikkelingen in het toezicht en handhaving. En zo wil hij ook problemen oplossen. Goed overleg en heldere afspraken over resultaten. „De competitie tussen de handhavingorganisaties moet eruit. Daar ben je zoveel tijd mee kwijt.”

Paul, gepromoveerd wetenschapper, is sinds een jaar de hoogste leidinggevende van de VROM-Inspectie. Sinds een half jaar is hij ook voorzitter van de Inspectieraad, het overleg van de gezamenlijke rijksinspecties. De Inspectieraad geeft de koers aan van het toezicht. En daarmee ook de manier waarop inspecteurs hun werk moeten doen. Ook is Paul voorzitter van het Ambtelijk Overleg Milieu (ALOM), het overlegplatform tussen rijk, gemeenten, waterschappen, politie en OM.

Dankzij uw functie en de voorzitterschappen vervult u een sleutelrol in toezicht en handhaving. Wat gaat u doen?

„Om te beginnen met het ALOM: de laatste tijd is er in de bestuurlijke poot, het BLOM, geen overleg meer geweest en was er vrees om beleidsdocumenten te bespreken. Ik wil die graag bespreken, maar dan vooral de praktische consequenties voor de handhaving. Signalen uit het ambtelijke deel, het ALOM, kunnen dan naar de bestuurlijke en politieke

‘Beëindig onderlinge competitie handhavingorganisaties’

overleggen voor besluitvorming. Door gezamenlijk de consequenties voor de uitvoering in beeld te brengen kan het ALOM een krachtig signaal afgeven.

Een andere functie van het ALOM is de afstemming tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving. De verhouding kan duidelijker. De evaluatie van de uitvoering van de politiemilieutaak en dus van de regionale milieuteams is een geschikt moment daar weer eens goed naar te kijken. Wie doet wat? Hoe werken we samen? Hoe zorgen we dat de juiste zaken worden opgepakt? Opsporing is vaak weer afhankelijk van signalen uit het toezicht. Met andere woorden: we kunnen niet zonder elkaar. Overigens moet mij juist bij dit onderwerp van het hart dat de afzonderlijke handhavingorganisaties soms wel erg het belang van de eigen positie voorop stellen. Van die onderlinge competitie moeten we af. Het is zo tijdrovend. We hebben een maatschappelijke opdracht, dat moeten we niet vergeten.”

Volgens het Strategisch koersdocument 2008-2012 gaat de VROM-Inspectie zich richten op de grotere zaken. Is het gedaan met de intensieve regionale en lokale ‘bemoeienis’?

„De forse bezuinigingen van het Rijk, de ontwikkelingen in het interbestuurlijk toezicht en de vorming van omgevingsdiensten hebben gevolgen voor de werkwijze van de VROM-Inspectie. De Inspectie wordt een agentschap. We betrekken in 2010

een eigen pand, wellicht niet eens in Den Haag. De regiokantoren blijven voorlopig bestaan, maar van daaruit wordt, meer dan voorheen, landelijk gewerkt. We blijven de Inspectie voor de bestrijding van nationale en grensoverschrijdende milieucriminaliteit. In asbest, het transport van afvalstoffen en de import van illegaal vuurwerk is een en ander behoorlijk mis. Samen met de ketenpartners zetten we daar stevig op in. Maar de Inspectie zal niet meer zo dicht op de huid zitten van regionale en lokale overheden. We houden natuurlijk wel in de gaten wat er gebeurt, ook vanwege de ministeriële verantwoordelijkheid. De Tweede Kamer kan vanwege de verantwoordelijkheid van het stelsel van de handhaving de minister immers ook voor lokale kwesties ter verantwoording roepen, wanneer blijkt dat andere overheden niet adequaat optreden. De decentralisatie van VROM-taken naar omgevingsdiensten verandert daar niets aan. De VROM-Inspectie zal daarom duidelijke kaders stellen waaraan de uitvoering van die taken moet voldoen. Dat mogen kwaliteitscriteria zijn, zoals nu door VNG en IPO worden voorgesteld, als deze maar niet vrijblijvend zijn. Als de uitvoering niet functioneert zoals afgesproken, dan moet de taak worden overgedragen aan een andere handhavingdienst of een andere bestuurslaag.”

„Kijk, ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. De decentrale overheden geven dat zelf ook aan. Wij zullen hen daar, indien nodig, op

aanspreken. We selecteren nauwkeuriger en zullen daarop ook doorpakken. Compliance assistance hebben we nu wel genoeg toegepast.”

Wat zegt u nu? Geen hulp bij handhaving meer?

„De afgelopen jaren is veel ondersteuning en uitleg gegeven. Bij decentrale overheden gaat de uitvoering van het toezicht steeds beter. Dat blijkt uit onze scans van de uitvoering van VROM-taken door gemeente en provincies. Het bedrijfsleven professionaliseert ook met eigen controlesystemen. De VROM-Inspectie gaat zich daarom richten op zaken van omvang die niemand anders oppakt en waar het fout gaat. We bekijken ook of het openbaar maken van inspectieresultaten, ‘naming en shaming’, de achterblijvers helpt bij het verbeteren van naleefgedrag. De gemeente- en provinciescans staan nu als document op de website van VROM. We denken na hoe we die rapporten toegankelijker kunnen maken.”

U hebt gemerkt hoe groot de onderlinge competitie kan zijn. Als voorzitter van de Inspectieraad zei u dat ‘we de plicht hebben om de eigen toko niet per se overeind te willen houden’. Is dit een oproep voor een rijksinspectie in plaats van de huidige vijftien afzonderlijke rijksinspecties?

„Over die ene rijksinspectie is een tijd geleden al gezegd dat die niet haalbaar is. Voornaamste reden zijn de grote onderlinge verschillen in het werkveld: van de Douane en de

>>

Inspectie voor de Gezondheidszorg, tot de Erfgoedinspectie. Dat laat onverlet dat, daar waar het wel aansluit, de samenwerking echt vorm heeft gekregen. Om dicht bij huis te blijven: Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) van Economische Zaken en de VROM-Inspectie werken intensief samen. In het nieuwe kantoor van de VROM-Inspectie wordt ook de SodM gehuisvest en een fusie is daarbij niet uitgesloten. Bij de provincies-cans heeft de VROM-Inspectie nauw samengewerkt met de 'watertak' van de Inspectie Verkeer en Waterstaat. Een ander voorbeeld: met de invoering van de bestuurlijke boete zijn bepaalde overtredingen van de biocidewetgeving af te doen met een boete. Dat doet de VROM-Inspectie niet zelf, maar zij besteedt dit uit aan het boetebureau van de Voedsel-en Warenautoriteit, die de deskundigheid hiervoor al in huis heeft. Zo zie je hoe in de praktijk grote slagen worden gemaakt in de samenwerking. Voor de toekomst sluit ik niets uit."

Als één rijksinspectie niet mogelijk is, wat doet de Inspectieraad dan wel?

„De Inspectieraad heeft vooral waarde voor gedeelde belangen. Zoals de afstemming van inspectieactiviteiten bij dezelfde doelgroepen en bedrijven, om zo de toezichtlast te verminderen, opleiding, huisvesting, effectmeting en risicobenadering. Meer rijksinspecties zijn bezig met

'naming en shaming', daar praat je dan over. De voltallige Inspectieraad is in Engeland op werkbezoek geweest. Ik ben enthousiast over de presentatie van toezichtgegevens op internet die burgers gemakkelijk kunnen opvragen. Daar liggen echt mogelijkheden. Het loopt echt heel goed in de Inspectieraad. De competitie is er uit. Dat is een verademing. De laatste tijd is er veel te doen geweest over het paddo- en rookverbod. Binnen de Inspectieraad is er ruimte om over dit soort actuele zaken te praten. Uiteraard om van te leren, en ook wel om stoom af te blazen. Vervolgens bespreken we waarom het toezicht zo moeilijk verloopt. Er ligt bijvoorbeeld een voorstel van VWS om dat te decentraliseren. Waarom zou een landelijke inspectiedienst als de VWA lokaal het rookverbod moeten controleren, terwijl de gemeente de horecaver-gunning verleent? En is de lijst van verboden paddenstoelen echt zo willekeurig tot stand gekomen als in de kranten staat? Dit soort voorbeelden sterkt mij in de overtuiging dat een inspectie, ook al heeft deze een eigen verantwoordelijkheid, steeds in contact met zijn met beleid. En ook moet aangeven waarom bepaalde wetgeving niet of moeilijk handhaafbaar is. Bij politieke besluitvorming is het belangrijk dat de uitvoering en het toezicht aan de voorkant betrokken zijn."

Hoe staat het met de flexibele inspecteur die moet kunnen switchen van kinderdagverblijf naar zware industrie?

Stellig: „ Die switch is dus gewoon niet mogelijk. Laat dat helder zijn: niemand kan alle domeinen overzien. Overstappen van het ene domein naar het andere, bijvoorbeeld van afval naar chemie, is eerder een optie. Daarnaast vinden er voortdurend veranderingen plaats, zowel bij bedrijven als in de onderwerpen waarop toezicht wordt gehouden. Dat houdt in dat aanpassen aan de omstandigheden een noodzakelijk competentie van een inspecteur is. Eigenlijk kan ik mij slecht voorstellen dat men er anders over denkt. De nieuwe VROM-Inspectie zet mensen ook flexibel in. De Inspectie is nu een projectorganisatie, de werkzaamheden zijn in grote mate afhankelijk van het jaarprogramma. De inspecteurs werken niet meer alleen uit de regiokantoren maar landelijk, afhankelijk waar hun expertise gewenst is. Die flexibiliteit bedoel ik."

Nadere inlichtingen: Dr. Ir. Harry Paul, VROM-Inspectie voor de Leefomgeving, harry.paul@minvrom.nl

Tekst: Nicoline Elsink
Foto's: Henriëtte Guest

Loopbaan

Harry Paul (1961) kreeg in 1985 een onderzoeksaan bij het ministerie van LNV. Hij promoveerde op een onderzoek naar virusresistentie bij landbouwgewassen. Na het volgen van een management development programma stapte hij over naar beleidsbanen. Op LNV was hij onder meer directeur Voedselkwaliteit en Diergezondheid. In 2006 werd hij plaatsvervangend Inspecteur-generaal van de VROM-Inspectie. Sinds februari 2008 is hij Inspecteur-generaal en een half jaar later voorzitter van de Inspectieraad.